

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

עֲרַשׁ"ק כִּט' סִיּוֹן תִּשְׁע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 21:15)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמִים כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מֹשֶׁה וְתוֹרָתוֹ 'אַמֶּת'" (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל עוֹנֵשׁ שֶׁל קֶרַח וְכָל עֲדָתוֹ, כְּתוּב בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדָרִין ק"י, מְתוּרָגִים): "אָמַר רַבֵּה בְּרַ חֲנָה: פַּעַם אַחַת הִלְכְּתִי בְּדֶרֶךְ. אָמַר לִי סוּחַר יִשְׁמַעְאֵלִי: בֵּא וְאַרְאֶה לְךָ אֶת הַבְּלוּעִים שֶׁל קֶרַח. הִלֵּךְ וְהִרְאֶה לִי שְׁנֵי בְּקִיעִים שֶׁהִיָּה יוֹצֵא מֵהֶם עֶשֶׂן... אָמַר לִי אוֹתוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: הִקְשֵׁב (לְקוֹלוֹת שֶׁנִּשְׁמָעִים מִבְּטֵן הָאֲדָמָה). (וְאַחַר שָׁאֵל אוֹתִי): מָה שִׁמְעַתָּ? וְשִׁמְעַתִּי שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים כֹּךְ: 'מֹשֶׁה אֶמֶת וְתוֹרָתוֹ אֶמֶת וְאַנְחָנוּ שֶׁקָּרְנִים'..."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. שִׁכְּנָן, מְדוּעַ קֶרַח וְעֲדָתוֹ אוֹמְרִים דּוֹקָא "מֹשֶׁה וְתוֹרָתוֹ 'אַמֶּת'?"

נִקְדִּים לְהִבִּיאַ מָה שִׁמְצִינוּ בְּמִדְרָשׁ (ב"ר ח' ה'): "אָמַר רַבִּי סִימּוֹן: בְּשַׁעָה שֶׁבָּא הַקֹּב"ה לְבְרוּא אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִעְשׂוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת פִּיתִים וְחִבּוּרוֹת חִבּוּרוֹת, מֵהֶם אוֹמְרִים: אֵל יִבְרָא (הָאָדָם), וּמֵהֶם אוֹמְרִים: יִבְרָא (הָאָדָם). הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (=וְהוּוּ שְׁכֵתוּב) (תְּהִלִּים פּה'): 'חֶסֶד וְאֶמֶת נִפְגְּשׂוּ צְדָק וְשְׁלוֹם נִשְׁקוּ'. (ה) חֶסֶד אוֹמֵר 'יִבְרָא (הָאָדָם)', (מִפְּיָן) שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶדִים, (ו) הָאֶמֶת אוֹמֵר (ת) 'אֵל יִבְרָא (הָאָדָם)', (ש) כְּפִן) כְּלוּ שֶׁקְרִים. (וְאֵילוּ) (ה) צְדָק אוֹמֵר 'יִבְרָא (הָאָדָם)'. (ש) כְּפִן) הוּא עוֹשֶׂה צְדָקוֹת, (ו) שְׁלוֹם אוֹמֵר 'אֵל יִבְרָא (הָאָדָם)', דְּכִלְיָה קִטְטָה (= כְּלוּ מְרִיבָה)".

הַחִידוּשִׁי הָרִי"ם, בְּסִפְרוֹ "סִפְרֵי הַזְכוּת" (דף פג) מְבַאֵר, שְׁדוּד הַמְּלָךְ, בְּאוֹמְרוֹ (תְּהִלִּים קיט', קס'): "רֵאשׁ דְּבִרְךָ אֶמֶת", הַתְּכַוֵּן עַל רֵאשׁ/הַפְּתִיחָה שֶׁל עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת, הַמְּשַׁנָּה וְהַגְּמָרָא, שֶׁהֵן רֵאשֵׁי תִיבוֹת "אַמֶּת".

הִנֵּה, עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת, שֶׁרֶשׁ הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּבָהּ, מִתְחִילוֹת בְּאוֹת א': "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ". הַמְּשַׁנָּה מִתְחִילָה בְּאוֹת מ' (בְּרִכּוֹת ב'): "מֵאִמֶּתִי קוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ בְּעֶרְבִית". וְאֵילוּ הַתְּלֻמוֹד מִתְחִיל בְּאוֹת ת' (שָׁם): "תִּנְא הִכָּא קָאִי". וְכֹאשֶׁר נִצְרַף אוֹתוֹת אֵלוֹ: "אֲנֹכִי, מֵאִמֶּתִי, תִּנְא" – נִקְבֵּל אֶת הַמְּלָה "אַמֶּת", וְזֵהוּ "רֵאשׁ דְּבִרְךָ אֶמֶת".

וְכֵן מוּבָא בְּ"פְרִי לְצִדִּיק" לְהַגִּי"ק רַבִּי צְדוּק הַפְּהֵן זִיע"א, בְּשֵׁם רַבּוֹ (ל"ג בְּעִמְרָה): "וְשִׁמְעַתִּי מִרְבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ זְכוּק"ל: 'רֵאשׁ דְּבִרְךָ אֶמֶת', דְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתְּבָהּ, דְּשׁוֹרְשָׁהּ הָעֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת מִתְחִיל בְּ(אוֹת) א', 'אֲנֹכִי'. וְהַמְּשַׁנָּה מִתְחִילָה בְּ(אוֹת) מ' – 'מֵאִמֶּתִי'. וְהַגְּמָרָא בְּ(אוֹת) ת' – 'תִּנְא הִכָּא קָאִי'. וְהוּא עַל דֶּרֶךְ מָה שְׁדָרְשׁוּ בְּמִדְרָשׁ (ב"ר א' ב', וְגַם בְּגִמְרָא, שַׁבָּת נה'): 'וְחוֹתְמוֹ שֶׁל הַקֹּב"ה הוּא 'אַמֶּת', דְּאֶלְפָּה (=א') הוּא רֵאשׁ הָאוֹתוֹת, ה' – מ' אֲמַצְעִיתוֹ, וְה' – ת' סוּפֵן שֶׁל א"ב, עַל שֵׁם 'אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן'".

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקֹּב"ה, "אַמֶּת", מוּפִיעַ גַּם בְּהַתְּחַלַּת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּבָהּ, בְּכַתּוּב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" – סוּפִי תִיבוֹת "אַמֶּת". וּמִכָּאֵן נִמְצְאוּ לְמִדָּים, שֶׁבְּחוֹתְמוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ/הַקֹּב"ה ("אַמֶּת") נִפְתְּחוּ גַם הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּבָהּ וְגַם הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּה ("אֲנֹכִי, מֵאִמֶּתִי, תִּנְא") – לֹמֵר לְךָ, שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ אֶמֶת, וְתוֹרָתוֹ אֶמֶת. וְעַל-כֵּן אָנוּ מְבָרְכִים: "אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֶמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכְנוּ".

וְעַתָּה, בֵּא וְרֵא, שְׁאֲמַנְם לְמִרְאִית עֵינֵי חֵלֶק קֶרַח עַל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁהִיָּה כְּאִמּוֹר רֵאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְכָל חַכְמֵי הַתּוֹרָה שְׁבַע-פֶּה. אוֹלָם, בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר כְּפָר גַּם בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתְּבָהּ, וְאָמַר "אֵין תּוֹרָה מִן הַשְּׁמַיִם", כְּפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבֵּה קֶרַח יח', ג'): "מָה כְּתוּב לְמַעְלָה (=בְּסוּף הַפְּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת)? 'דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית... וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת'. (לְכֹן) קִפֵּץ קֶרַח וְאָמַר לְמֹשֶׁה: טְלִית שְׁכֵלָה תְּכֵלֶת, מָהִי שְׁתֵּהא (=הָאֵם הִיא) פְּטוּרָה מִן הַצִּיצִית (=מִהַחוּט שֶׁל הַתְּכֵלֶת)? אָמַר לוֹ (מֹשֶׁה): חִיבַת בְּצִיצִית (=חִיבַת בְּחוּט שֶׁל תְּכֵלֶת). אָמַר לוֹ קֶרַח: טְלִית שְׁכֵלָה תְּכֵלֶת אֵין פּוֹטְרַת עֲצָמָה, (ו) אַרְבַּע חוּטִין (שֶׁל תְּכֵלֶת) פּוֹטְרוֹת אוֹתָהּ?... בְּאוֹתָהּ שַׁעָה אָמַר קֶרַח: אֵין תּוֹרָה מִן הַשְּׁמַיִם, וְלֹא מֹשֶׁה נָבִיא, וְלֹא אַהֲרֹן כֹּהֵן גְּדוֹל...".

וְהִבִּיאוֹר בְּזֶה הוּא, שְׁמַאחַר וּמְקַרָא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב (שְׁמוֹת יב', מט'): "תּוֹרָה אַחַת יְהִיָּה לְאַזְרַח וְלִגְר וְלִגְר בְּתוֹכְכֶם". וְכֵן כְּתוּב עוֹד (בְּמִדְבָר טו', טז'): "תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יְהִיָּה לָכֶם וְלִגְר הִגְר אֲתֶכֶם". נִמְצָא, שְׁאֵם לֹא נִאֲמִין וְנִשְׁמַע בְּקוֹל חַכְמֵי הַתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד יִפְרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה, כְּפִי שְׁעוֹלָה עַל דַּעְתּוֹ, הָרִי יְהִיו כְּמָה תּוֹרוֹת, וְלֹא תּוֹרָה אַחַת. וְכְפִי שֶׁהַזְּהִיר הַכְּתוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים יז', יא'): 'לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבַר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וְשְׂמָאל'".

וכפי שבאר גם "החינוך" וכתב בלשונו הזכה (מצוה תצו): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל", ואמר זכרונם לברכה בספרי: 'לא תסור', זו מצות לא תעשה: (ו) משרשי המצוה לפי שדעות בני אדם חלוקין זה מזה, לא ישתוו לעולם הרבה דעות בדברים, וידע אדון הכל ברוך הוא שאלו תהיה כונת כתובי התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני אדם, איש איש כפי שכלו יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו, וירבה המחלקת בישראל... על כן, אלהינו שהוא אדון כל החכמות... צונו להתנהג בה על פי הפרוש האמתי המקביל לחכמינו הקדמונים עליהם השלום... שנשמע אל החכמים הנמצאים... (שיגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עמק (התורה הקדושה)).

והנה, כבר שנינו במשנה (אבות ד, ב): ש'**עבירה גוררת עבירה**'. לכן, בגלל שחלק קרח על משה רבנו, אדון כל הנביאים, שהוא ראש וראשון לכל חכמי התורה שבפעל-פה, נתקיימה "**עבירה גוררת עבירה**", וכפר לא רק בתורה שבפעל-פה, אלא גם בתורה שבכתב, באומר, "אין תורה מן השמים". דהינו, לא רק שאין תורה מחכמי התורה בארץ, אלא גם התורה שבכתב איננה מן השמים, רחמנא ליצילן.

וימעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין את הטעם לכך שקרח ועדתו מצדיקים עליהם את הדין מבטן האדמה, ואומרים "משה אמת ותורתו אמת". שכן, בכך הם מגלים דעת, ש"משה", שהוא ראש וראשון לחכמי התורה שבפעל-פה בכל הדורות, "ותורתו", שהיא התורה שבכתב, שמסר לנו בסיני - הן אמת - וגם הפירושים והביאורים בתורה שבפעל-פה הם "אמת" - ראשי תיבות "אנכי, מאימתי, תנא". שכן, רק על-ידי התורה שבכתב המתפרשת על ידי התורה שבפעל-פה, נשלם חותמו של הקב"ה - שהוא "אמת".

"וידבר (משה) אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו"

על הכתוב, "בקר וידע ה' את אשר לו", שואלים חז"ל, מדוע דחה משה את קרח ועדתו, וצוה לחכות עד הבקר?

המהר"ם שיף הסביר ענין זה, ואמר: הרי כתוב בגמרא (יומא עה): "המן היה מגיד לכל מה ש"בחורין ובסדקין" (=כל הנסתרות). שכן, לצדיקים המן היה יורד על פתח ביתם, לבינוניים יותר רחוק, ואילו לרשעים המן היה יורד רחוק מאד מפתח ביתם. וכך כלם ידעו מי צדיק, מי בינוני ומי רשע. על-כן, כאשר אמר קרח למשה "כי כל העדה כלם קדשים", ענה לו משה רבנו: אין בעיה! "בקר וידע ה' את אשר לו". דהינו, מחר בבקר, ברדת המן, נראה מי הצדיק ומי הרשע...

החיד"א הקדוש מפרש ענין זה לפי דרכו, ואומר: הנה, ידוע שביום הרביעי לבריאה נבראו המאורות - השמש והירח. וידוע מה שאמרה הלבנה, שאי-אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. ולכן אמר לה הקב"ה: "לכי ומעטי את עצמך", ואכן מעטה הלבנה את עצמה.

על-כן, אומר החיד"א, כך צריך להיות בכל בית בישראל, שהאיש הוא השורר בביתו כמלך וכחמה ברקיע. ואילו אשתו תהא כלבנה הממעטת את עצמה, ומקבלת מהחמה, שרק אז יעלה זיווגם יפה. על-פי זה יאיר לנו להבין גם את הכתוב בגמרא (ברכות ח'): בארץ ישראל, נהגו לשאול אדם שנשא אשה: "מצא" או "מוצא"? והכונה בכך היתה, האם התקיים בחתן הכתוב במשלי (יח, כב) "**מצא**" ("מצא אשה - מצא טוב"), או התקיים בו "**מוצא**" (קהלת ז, כו), "ומוצא אני מר ממות את האשה"?

וכתב המהרש"א (חידושי אגדות), ש"איש" בגמטריה הוא 311, ואילו "אשה" בגמטריה 306, פחות ב-5 ממנין האיש. והרמז הוא, שאם האשה מכניעה את עצמה לפני בעלה, שהיא פחות ממנו לקים את ציווי הקב"ה (שאמר אל האשה (בראשית ג, טז) "והוא ימשל בך") - הנה, אז מתקיים בהם הכתוב "מצא אשה" (=306) מצא טוב". (שהרי "אשה" (=306), היא פחות מאיש (=311)). אולם, כאשר אין האשה מכניעה את עצמה לפני בעלה, והיא רוצה להיות שוה לו (=דוגלת ב"שויון זכויות"), אז מתקיים הפסוק: "ומוצא אני מר ממות את האשה" (=311). (כאן מדויק הפסוק לומר "**האשה**" (=311), שהיא גמטריה השוה ל"**איש**" (=311)). והנה, קרח טען "כי כל העדה כלם קדשים... ומדוע תתנשאו על קהל ה'", ועל-כך ענה לו משה רבנו "בקר וידע ה' את אשר לו". דהינו, מחר בבקר, כאשר תזרח החמה, תראה שהיא מולכת לבדה, ומזה תלמד שאי-אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, שהרי הקב"ה מנה רק אחד להיות ראש לכל בני ישראל...

"בית מלא ספרים"

לגאון רבי עקיבא איגר היה בבית אוצר ספרים גדול. ידוע הדבר, שלא היה מניח בארון שום ספר לפני שלמד אותו מתחילתו ועד סופו, וידע אותו בעל-פה. עם זאת, היה נוהג מידי לילה, טרם עלותו על צוועו, לגשת לארונות הספרים ולשפוף לפנייהם נחלי דמעות חמות. כשנשאל על-ידי חסידיו, מדוע הוא נוהג כך, השיב להם: מבקש אני מחילה מהספרים וממחבריהם, על שלא עלה בנדי ללמוד בהם באותו היום, משום שהייתי טרוד בלימוד אחר, ומשום שעניתי לשואלים אותי דבר של הלכה. שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

ערש"ק כט' סיון תשע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 21:15)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמִים כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִהֶפְכַת אוֹתָם (=את קרח וְכָל עֲדָתוֹ) הַגִּיהֶנוֹם, כְּבֹשֶׁר (שְׁמֵת־בְּשֵׁל) בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת (=קִדְרָה)"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁתָנוּ (טו', לב'): "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ", הַעִיר הָאֲדָמוֹר רַבִּי שְׁלוֹם רוֹקַח מִבְּעֵלֹ: קֶרַח וְעֲדָתוֹ נִעְנְשׁוּ כְּאֵן מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה: הֵם חֲטָאוּ בְּפִיהֶם – בְּהַשְׁמַעַת לְשׁוֹן הָרַע וּבְהוֹצָאת דְּבַר עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – לְכֹן נִגְזַר עֲלֵיהֶם כְּעֹנֶשׁ: "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ".

וְהִנֵּה, עַל עוֹנֶשׁם שֶׁל קֶרַח וְכָל עֲדָתוֹ, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (סְנֵהֲרִין קי', מְתוּרָגִם): אָמַר רַבֵּה בְּרַחְמֵי חֲנָה: פְּעַם אַחַת הִלְכְּתִי בְּדֶרֶךְ. אָמַר לִי סוּחַר יִשְׁמַעְאֵלִי: בֵּא וְאַרְאֶה לְךָ אֶת הַבְּלוּעִים שֶׁל קֶרַח. הִלֵּךְ וְהִרְאָה לִי שְׁנֵי בְּקִיעִים שֶׁהֵיָה יוֹצֵא מֵהֶם עֶשֶׂן. לְקַח גִּיזָה שֶׁל צֶמֶר, הִרְטִיב אוֹתָהּ בְּמַיִם, וְהוֹשִׁיב אוֹתָהּ בְּרֹאשׁ רֹמְחוֹ, וְהִעֲבִיר אוֹתָהּ דְרָךְ שְׁנֵי הַבְּקִיעִים, וְנִשְׂרַף אוֹתוֹ הַצֶּמֶר. אָמַר לִי אוֹתוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: הִקְשַׁב (לְקוֹלוֹת שְׁנַשְׁמָעִים מִבְּטֶן הָאֲדָמָה). (וְאַחַר שָׁאֵל אוֹתִי): מַה שְׁמַעְתָּ? וְשִׁמַּעְתִּי שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים כֹּךְ: 'מֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְאַנְחָנוּ שְׁקָרְנִים'. אָמַר לוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִהֶפְכַת אוֹתָם (=את קרח וְכָל עֲדָתוֹ) הַגִּיהֶנוֹם, כְּבֹשֶׁר (שְׁמֵת־בְּשֵׁל) בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת (=סִיר, קִדְרָה). (וְהֵם) אוֹמְרִים כֵּן, 'מֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְהֵם שְׁקָרְנִים'."

וְהִנֵּה, מְצִינּוּ בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ בַחֲיִי, שְׁעִנִּין זֶה שֶׁל גִּיהֶנוֹם, הַמְּהַפְכַת אֶת קֶרַח וְעֲדָתוֹ כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּמוֹ בֶּשֶׂר בְּתוֹךְ קְלַחַת, קָיָם גַּם אֲצֵל הַרְשָׁעִים בְּגִיהֶנוֹם, וּכְפִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנּוּ בַחֲיִי (בְּרֵאשִׁית ג', כד'): "אֶת הַפְּרָבִים וְאֶת לֵהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפְכַת... וְיִתְכֵן לְפָרֵשׁ כִּי הַפְּרָבִים הֵם מְלֹאכִים הַמְּמוּנִים עַל ז' מְדוּרֵי גִיהֶנוֹם... וְיִהְיֶה בִּיאֹר הַפְּתוּב: אֶת הַפְּרָבִים הַמְּמוּנִים עַל לֵהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפְכַת, כִּי לֵהַט הוּא (=פִּירוּשׁוֹ) גִּיהֶנוֹם, שֶׁהַרְשָׁעִים מִתְהַפְכִים בָּהּ כְּבֹשֶׁר בְּתוֹךְ קְלַחַת (=קִדְרָה)".

וְכֵן מְצִינּוּ בְּ"סֵפֶר הַחֲסִידִים" (סִימָן רמ"א): "צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ (לְבְנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה), כְּדֵי שִׁיתְפָּלֵל (ו) עַל הַמֵּתִים. שְׁהָרִי, מֹשֶׁה הַתְּפִלֵּל עַל עֲצָמוֹת יְהוּדָה, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים לג', ז'): 'שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה...'. (וְאַף עַל אֲלוֹ) שְׁכָבֶר מֵתוֹ, (ו) כְּבָר עֲבָרוּ יב' חֹדֶשׁ, צָרִיךְ לְהַתְּפָלֵל עֲלֵיהֶם בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, כִּי מִהֶפְכִים אֵשׁ גִּיהֶנוֹם (כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם), שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָה טו', כג'): 'וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוֹא כָּל בֶּשֶׂר'. וְכֹתִיב (שִׁם כד') 'וְאֵשׁ לֹא תִכְבֶּה' – הָרִי בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ מִהֶפְכִים (אֶת הַרְשָׁעִים) בּוֹ (=בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת)". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

"פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן"

שְׁנֵינּוּ בְּמִשְׁנֵה (אֲבוֹת ה', ו'): "עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלוֹ הֵן: פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן...". דְּהֵינּוּ, שְׁלֹשָׁה בְּרִיאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁל פְּתִיחַת פִּיּוֹת בְּרֵא הַקַּב"ה בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: "פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן".

הַגַּה"ק בְּעַל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" מִבִּיא בְּסִפְרוֹ "דְּבָרִים נִחְמָדִים" דְּבַר נִפְלֵא, בְּשֵׁם חוֹתְנוֹ (הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִיטְשׁוּב זִיע"א), וְכֹךְ הוּא כּוֹתֵב: "פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר (ו) פִּי הָאֲתוֹן, שְׁלֹשֶׁת מְסוּדְרִין בְּ–ג' פְּרָשִׁיּוֹת בְּתוֹרָה כְּסוּדָר. 'פִּי הָאָרֶץ' בְּפָרֶשֶׁת 'קֶרַח', 'פִּי הַבְּאֵר' בְּפָרֶשֶׁת 'חֻקֵּת', 'וּפִי הָאֲתוֹן' בְּפָרֶשֶׁת 'בְּלֶק'. וְשִׁמַּעְתִּי מִכְּבוֹד חוֹתְנִי הַקְּדוֹשׁ מֵהַר"ה (=רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ) זְצִלָּה"ה מְזִידִיטְשׁוּב, שֶׁמָּה שִׁישׁ בְּקַבְּלַת הַקְּדוּמוֹנִים (סְגוּלָה) לְהַעֲבִיר מִחֻשְׁבָּה זָרָה בְּעֵת (ה)תְּפִילָּה, (הוּא) לֹמַר 'פִּי פִּי פִּי', עַל (ה)פִּיּוֹת הַנ"ל ('פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר פִּי הָאֲתוֹן)...".

וְהִנֵּה, סְגוּלָה זֹאת לֹמַר "פִּי פִּי פִּי", שֶׁהִיא כְּאֲמוּר סְגוּלָה לְהַעֲבִיר אֶת הַמִּחְשְׁבָה הַזָּרָה בְּשַׁעַת הַתְּפִילָּה, מִבִּיא גַם הַ"מְגִן אֲבָרָהִם" (או"ח סִימָן צח, ס"ק א'): "הַמִּתְפָּלֵל, צָרִיךְ שִׁיכּוֹן בְּלִבּוֹ פִּירוּשׁ הַמְּלוֹת (=הַמְּלִים) שְׁמוּצִיא בְּשַׁפְּתָיו, וְיַחֲשׁוּב כְּאִילוֹ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, וְיִסִּיר כָּל הַמִּחְשְׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, עַד שֶׁתִּשְׁאַר מִחֻשְׁבָּתוֹ וְכּוֹנְתוֹ זָכָה בְּתְפִילָּתוֹ... (ו)כְּתוּב בְּסִפְר 'הַגֵּן' (סוּף יוֹם שְׁנִי), (שְׁכָדִי) לְבִטֵּל מִחֻשְׁבָּה רָעָה בְּשַׁעַת הַתְּפִילָּה, יֹאמַר ג' פְּעָמִים 'פִּי פִּי פִּי', וְאַחַר יְרוּק ג' פְּעָמִים, וְלֹא יְרוּק לְגַמְרֵי...".

בְּעִנִּין זֶה מְבוֹאֵר בְּ"מִשְׁנֵה בְּרוּרָה" (שִׁם ס"ק ב'), שֶׁסְּגוּלָה זוֹ שֶׁהִבִּיא סִפְר הַגֵּן, לְהַזְכִּיר ג' פְּעָמִים 'פִּי פִּי פִּי', וְהוֹסִיף

בסוגריים כי "פי" הוא ראשי תיבות פלטי יוסף, דהם (=שהם) התגברו על יצר לבם, וכדאיתא בסנהדרין דף כ'...". (כידוע, פלטי בן ליש היה בעלה של מיכל בת שאול לאחר נישואיה הראשונים לדוד. במדרש מסופר, כי אף שפלטיאל בן ליש היה נשוי למיכל, הוא התנהג כאילו היתה מיכל אשתו של דוד. ולכן, אף שגר איתה בבית אחד למשך תקופה ארוכה, לא קרב אליה. בגמרא (סנהדרין יט) משבחים את פלטי על-כך. שכן, היה זה מעשה גבורה לאורך זמן (9 שנים). וכך אומרת הגמרא: "אמר רבי יוחנן: 'פלטי' שמו, ולמה נקרא שמו 'פלטיאל'?" שפלטו אל מן העבירה. מה עשה (פלטי), נעץ חרב בינו לבינה (=בינו לבין מיכל), (ו)אמר: כל העוסק בדבר זה (=יחסי אישות), ידקר בחרב זה").

המקור לכך הוא מהספר "שורשי השמות" למקובל האלקי רבי משה זכותא (הרמ"ז) זיע"א, אשר קבל מרבו, עד האריז"ל, וזו לשון קודשו: "פי – שם זה הוא שם אדיר וקדוש, ופוחו להינצל ממקרה לילה ומהרהורים רעים, (על-ידי) (ש)תאמר פסוק (תהילים קמט', ו) 'רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם', ג' פעמים, ותכון כי 'פיפיות' הם ג' פיות... כנגד ג' צדיקים – יוסף, בעז, פלטי. כי ראשי תיבות וסופי תיבות (של יוסף) – הרי 'פי'. וכן פלטי. ובעז נאמר בו (רות ג', ח) 'ולפת' – ב' (ה)אותיות (ה)אמצעיות (הן) 'פל'. ואחר כן יאמר: יהי רצון מלפניך, ה' (בניקוד שמירה), אלקינו ואלקי אבותינו, כשם שהצלת ג' צדיקים אלו מעבירה, כך תציל אותי, אני פלוני בן פלוני... וירוק (=ירק) ג' פעמים... ויאמר בכל פעם 'פי', ויכון למה שכתבנו (לעיל), ויסיר הרהורים רעים". (וכתב ה"מגן אברהם", שאין צריך לירוק בפועל ממש, אלא מספיק שיוציא קצת לשונו שלש פעמים).
"ויכפר על העם"

צריכים אנו לדעת, שכפרה צריך לעשות בכסף מלא. שכן, "כפרה" בגמטריה 305. ו"כסף" באותיות מלא (פ"ף סמ"ך פ"ה) גם כן עולה ל-305. וזאת, כדי לומר לך שהכפרה על ישראל נעשית בכסף מלא.
"והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג"

התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) כותב בזוהר הקדוש: "בא וראה ההיא מלה היוצאת מפה האדם עולה למעלה למעלה, ומעוררת התעוררות מלמעלה, או לטוב או לרע".
מדברי הזוהר הקדוש אנו למדים, כמה גדול כח הדיבור של איש ישראל, שעל-ידי דיבורו הוא קובע איזו השפעה תרד לעולם. שכן, בזמן שהוא מדבר רק דיבורי קדושה, הרי הוא גורם לכך שתתד השפעה טובה לעולם הזה. וחס וחלילה, כאשר הוא מדבר דיבורים אסורים, הרי הוא גורם, חס וחלילה, שתתד השפעה רעה...
ולכן, אומר הזוהר הקדוש (שלח קעה), כבר בבקר, כאשר האדם קם משנתו, מזהירים אותו המלאכים, ואומרים לו "נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה".

בא וראה מה שכותב האריז"ל (ליקוטי תורה, "עקב"), שכל דיבור היוצא מהאדם הוא חלק מנשמתו. לכן צריך להקפיד, שלא לדבר דברים בטלים, שהרי האדם מפסיד בכך חלק מנשמתו. ועוד אומרים חז"ל, שמכל דיבור ודיבור שיוצא מפיו, בורא האדם סניגורים, או חלילה קטגורים. אם כך, מי לא יחרד לפני שמוציא דיבור מפיו, בזוכרו שהוא הולך לברוא מלאכים טובים, שילמדו עליו זכות, או, חלילה, מלאכים רעים שיקטרגו עליו.
ומה נוראים הם דברי הזוהר הקדוש (פקודי רמט', ב', מתורגם): "...כל אלו שהוציאו מפייהם דבר שאינו צריך, ומטנפים פיהם – מחרימין אותם, והוא עומדים בחרם ארבעים יום, ותפילתם אינה מקובלת, ואינם נכנסים למחיצת הקב"ה, אלא עומדים נזופים בחוץ".

על-כן, צריך שכל דיבור ודיבור היוצא מהפה יהיה "מעשה ארג", כמו שכתוב בתורה (שמות כח, לב): "והיה פי ראשו בתוכו שפה... מעשה ארג". שהרי, ישראל נקראים תולעת, כמו שכתוב (ישעיה מא, יד): "אל תיראי תולעת יעקב". ומה תולעת, אין כוחה, אלא בפיה – כן ישראל, אין כוחם, אלא בפיהם.

ולכן, כמו שיש מיני תולעים, שאורגים מיני משי בפיהם, ומהם עושים לבושי מלכות, כך צריך להיות הפה של ישראל "מעשה ארג", שעל-ידי הדיבור יארגו לו בשמים לבושים, שהם "חלוקי רבנן" (=לבוש לנשמה בגן עדן).
"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקרח"

מסופר על הגה"ק רבי עמרם חסידא זיע"א, שבהיותו כבן שש שנים נטפל אליו ערל אחד, ולקח ממנו בכח את הטלית-קטן שלבש על בגדיו. הילד החל לבכות ולצרוח בקול מר, ולא הסכים בשום אופן לזוז מהמקום, עד שהביאו לו טלית-קטן אחר. ואז, מתוך אנוחצער אמיתית ורונית כאב, פלט הנער: "הלואי ויבלע הגוי הזה באדמה...". לא עברו ימים רבים, והקול נשמע בעיר, שאותו גוי נפל לבור עמוק, ואיבריו התרסקו. כששאלו את עמרם הקטן, מה ראה לגלגל עליו דוקא קללה זו, שיבלע באדמה, השיב: גם קרח, שלגלו על מצות ציזית, נבלע באדמה... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

🕯️ **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16**

ערש"ק כט' סיון תשע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 15:21)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמַיִם כְּסָאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל מַחְלוּקַת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם – סוּפָה לְהַתְקִים... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

חז"ל אמרו בפרקי אבות (ה, יז): "כל מחלוקת שהיא לשם שמים – סופה להתקיים, ושאִינָה לשם שמים – אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאִינָה לשם שמים? זו מחלוקת קרח וכל עֲדָתוֹ". הנה, חז"ל העמידו את מחלוקת הלל ושמאי מול מחלוקת קרח וכל עֲדָתוֹ. שכן, מחלוקת הלל ושמאי היתה בעצם מחלוקת בין מידת הַחֶסֶד לבין מידת הַדִּין. ולכן בית הלל שמידתם היתה חֶסֶד, הקלו ולא החמירו בַּדִּין, ואילו בית שמאי שמידתם היתה מידת הַדִּין, לא רק שלא הקלו, אלא החמירו בַּדִּין.

אם כן, הרי זאת היתה גם מחלוקת קרח וכל עֲדָתוֹ, שרצו הם להשליט את הלויים (שהם מצד מידת הַדִּין) על הכהנים (שהם מצד הַחֶסֶד). (כדברי הוהר הקדוש (קרח קעו): "תא חזי: אהרן ימינא, לוֹאֵי שְׂמַאלָא, קֶרַח בְּעֵי לְמַעְבַּד חֲלוּפָא דִּימִינָא לְשְׂמַאלָא" (=בא וראה: אהרן הכהן הוא ימין/חֶסֶד. הלויים הם שְׂמַאל/דִּין וקרח, רצה להחליף בין ימין לשמאל).

אם כן, לפי זה, יכול האדם לטעות ולהשוב שמחלוקת קרח וכל עֲדָתוֹ, היא כמו מחלוקת בית הלל ובית שמאי, וכל אחד מנסה להשליט את מידתו על השני!

אלא, שכאן מלמדים אותנו חז"ל, שאין הדבר כן, ויש הבדל גדול ביניהם, שכן, במחלוקת בית הלל ושמאי כל אחד מהם התכוון לשם שמים, בלי שום פנייה ונגיעה עצמית כלל, ושרש המחלוקת נבע מתוך בקשת חיפוש האמת. על-כן הושפע להם (=לבית הלל ולבית שמאי) שפע רב של תורה – כל אחד לפי שורשו ובחינתו. (ולכן גם נתגלה למשה בהר סיני שתהיה מחלוקת בין הלל ושמאי, כפי שמביא ה"מגלה עמוקות": "משה קבל תורה מסיני" (אבות א', א) – "משה" ראשי תיבות ישר והפוך: מחלוקת שמאי הלל, (וגם) הכל שמעו מסיני).

אבל, מחלוקת קרח וכל עֲדָתוֹ לא היתה לשם שמים, שכן, היתה בה גם נגיעה אישית, שנבעה מקנאה וצרות-עין, ומשאִיפה להשיג כבוד ושררה. על-כן נענשו החולקים על משה בכל חומרת הדין. והנה בענין זה ראוי לנו להבין מדוע כינו חז"ל את מחלוקת הלל ושמאי "מחלוקת לשם שמים"? ותרץ ענין זה הרה"ק פינחס פרידמן ואמר: הנה כתוב בבריאת העולם (בראשית א', ח): "ויקרא אלקים לרקיע שמים". ופרש רש"י את המלה "שמים", ואמר: "אש ומים, שערבן זה בזה ועשה מהם שמים". ולכאורה קשה לנו כאן. וכי מדוע בפנינו "שמים" המלה "מים" נמצאת בשלימות, ואילו מהמלה "אש" נעלמה האות א', ונשארה רק ש'?

ויש לומר על-פי הידוע מהספרים הקדושים, שהאש רומזת על הדין, הבורע כְּאֵשׁ. ואילו המים רומזים על החסד. והיות שבעולם הזה צריך להשליט את החסד על הדין, לכן קרא הקב"ה לרקיע, המורכב מאש וממים, "שמים" (המים בשלימות, והאש חסר א') – כדי לרמוז שצריך להכניע את מידת הדין (שהיא בבחינת אש), לפני מידת החסד (שהיא בבחינת המים). שכן, העולם הזה קיים רק בזכות החסד, כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה".

ומכיון שבית שמאי מידתו דין ובית הלל מידתו חסד, וכידוע נקבעה ההלכה בבית הלל (כדי להכניע את הדין לפני החסד), אם כן מחלוקת שמאי והלל היא מחלוקת "לשם שמים". דהיינו, לרמוז שצריך להכניע את מידת הדין (=האש) לפני מידת החסד (=מים), שעל-כך רומז השם "שמים" שמורכב ממים (=חסד) שהוא בשלימות, ואילו האש (=הדין) הוא חסר ונכנע. וזהו שאמרו חז"ל "כל מחלוקת שהיא לשם שמים – סופה להתקיים", דהיינו כְּאִשֶׁר בְּמַחְלוּקַת הַחֶסֶד ("מים") הוא בשלימות והוא השולט (כמו במלה "שמים"), אז "סופה להתקיים", שכן העולם הזה יכול להתקיים רק במידת החסד, כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה".

"ויקח אהרן את הקטורת... וירץ אל תוך הקהל... ויתן את הקטורת ויכפר על העם" (יז, יב)

בפרשתנו מופיע תאור הכח המיוחד של הקטרת לעצירת המגפה, כפי שכתוב: "ויקח אהרן... ויתן את הקטרת

ויכפר על העם... ותעצר **המגפה**. בענין זה כותבת הגמרא (שבת פט): בשעה שעלה משה רבנו למרום, ונלחם עם המלאכים כדי לקבל את התורה הקדושה, ולבסוף נצחם, נעשה משה אהוב על כל המלאכים, וכל אחד מהם נתן לו מתנה, שנאמר: "עלית למרום, שבית שבי, לקחת מתנות באדם". וגם מלאך המות נתן לו מתנה, שנאמר "ויתן את הקטרת ויכפר על העם... ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר **המגפה**". ואם לא שנתן לו מלאך המות סגולה זו של הקטרת לעצור **המגפה**, איך ידע זאת משה?

ומוסיפה הגמרא ואמרת, שהקטרת היא בעיקר כפרה על **לשון הרע**. ומדוע דוקא **לשון הרע**? – אלא, יבוא דבר שבחשאי (כמו הקטרת, שנעשית בהסתר בתוך ההיכל) ויכפר על דבר שבחשאי (על **לשון הרע**, שמספרים בחדרי חדרים). ולכן כפר אהרן על העם בקטורת, כיון שהעיקר במחלוקת קרח היה עון לשון הרע כנגד משה רבנו, וכך הוצתה **אש המחלוקת**, ולכן היה צריך לכפר בקטרת.

הזהר הקדוש מביא גם הוא את מעלתה של הקטרת, וכך הוא כותב: אמר רבי פינחס: פעם אחת הייתי הולך בדרך, ופגשתי את אליהו הנביא. אמרתי לו: יאמר לי אדוני דבר שהוא מועיל לבריות. אמר לי אליהו הנביא: כאשר פורצת **מגפה** (לא עלינו) – אם יכנסו ישראל, בניו של הקב"ה, לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות, ויאמרו ברצון ובכונה את עניני הקטרת – תבטל המגפה מהם. וממשיך הזהר הקדוש ואומר: וזהו גזירת ברית לפני הקב"ה, שכל מי שקורא בכל יום פיתום הקטרת, הרי הוא ניצל מפל הפגעים והכשפים שבעולם, ומהרהור רע, מדין רע, ממות, ולא ינזק כל היום, ואין הסטרא אחרא (=כח הטומאה) יכול לשלוט עליו. אולם, אומר הזהר, צריכים לכוון בעת אמירת פיתום הקטורת. ואם לא כוון, ודאי שמועיל הדבר פחות.

ועוד אומר רבי שמעון: אם בני האדם היו יודעים כמה חשוב מעשה הקטרת לפני הקב"ה, היו לוקחים כל מלה ומלה ממנו, ומעלים אותה עטרה על ראשיהם, כמו פתך של זהב. וכל מי שעוסק בה (בקטרת), יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ומעביר המות ממנו ומכל העולם, וניצל מפל הדינים בעולם הזה, וכן מדיני הגיהנום. ומכל האמור לעיל נדע, כמה צריך האדם לדאוג שלא יחסיר אמירת פיתום הקטרת בתפילות שחרית ומנחה, כיון, שכמו שנאמר, פיתום הקטרת הינה ממש הצלה ומטרת הגנה עלינו מפני כל אויבינו ושונאינו הסובבים אותנו, והמחפשים כל הזמן איך להזיק לנו.

ולכן יש לומר את פיתום הקטרת בנחת ובכונה, ולא למהר ולבלוע תיבות (כנ"ל גם בתפילת העמידה), שהרי כל תיבה ותיבה חשובה לפני ה' לתפירה, והן מגרשות את המות והיסורים מאיתנו!

ואיך אפשר להבין, שיש אנשים, שבשעת התפילה, במקום לאומרה, הם מדברים עם חבריהם – ומפסידים גם הם וגם חבריהם את פיתום הקטרת שהיא הגנה כל-כך מעולה...

"ולא יהיה כקרח וכעדתו"

לאחר המהפיכה הרוסית בשנת תרס"ח (=1908), התפנסו בראדין אנשי ההמון ויסדו חברה קדישא חדשה, כנגד החברה קדישא הקיימת, דבר שהיה עלול להביא למחלוקת גדולה. בשבת, בעת התפילה בבית הכנסת, עלה ה"חפץ חיים" על הבמה, ודבר אל הציבור: "אחים! לו היו נותנים לי אלפים רובל כדי שאבוא לדרוש, לא הייתי מסכים. אבל כעת אני רואה הכרח לדרוש בפניכם. אני נמצא פה יותר מחמישים שנה, והריני זוכר את כל היהודים שהיו אז בבית הכנסת. ואיפה הם כלם היום? לא נשאר מהם זכר, מלבד המצבות בבית הקברות. רבים מכם עדין לא היו אז בין הנולדים, ורבים שהיו אז ילדים נמנים היום בין הזקנים. הלואי שכלנו נאריך ימים, אבל בסוף הרי כלנו נבוא לשם, ונצטרך למסור דין וחשבון על מה שעשינו כאן.

ודעו לכם רבותי, שענין המחלוקת הוא דבר חמור מאד, שאף מי שמקים הרבה מצות עלול להפסיד אותן בגלל המחלוקת! ואני בטוח שאם יראו, לאחר מאה ועשרים שנה, את אימת הדין, ינסו להיתפש בכל קש כדי להינצל, ויאמרו: 'היה בעירנו יהודי בשם "חפץ חיים" – שחשבו אותי לתלמיד חכם – והוא ראה את הכל ושתק'. לכן, אני מבקש שלא תזכירו את שמי. יש לי חבילה משלי, ואינני יודע איך אעבור את הדין, ואיך אוכל לקבל את אחריותם של אחרים?!". תוך כדי הדברים פרץ ה"חפץ חיים" בבכי, וכל גופו החל לרעוד מפחד. השומעים נרעשו, וקבלו עליהם לבטל מיד את החברה החדשה. הם גם קבעו תקנה חדשה למשך שלש שנים, שלא לקבל דמי קבורה, ולעסוק במצוה זו כראוי לגמילות-חסד של אמת. יהי רצון, שהמחלוקת היחידה שתהיה בינינו תהיה כמחלוקת הלל ושמאי, ולא כמחלוקת קרח וכל עדתו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קִרַח

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

עֲרַשׁ"ק כִּט' סִיּוֹן תשע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 21:15)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ישמע משה ויפל על פניו... " (טז' ד')

על הכתוב "וישמע משה ויפל על פניו... ", אמרו חז"ל (סנהדרין קי'): ש"חשדוהו **מאשת איש**", שנאמר: "ויקנאו למשה במחנה". אמר ר' שמואל בר יצחק: מלמד הכתוב, שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה. וכן גם יונתן בן עוזיאל אומר: "ושמע משה היך קניין כל חד מנהון ית אנתתיה לאשקיותהן מ'א בדוקיא מטול משה ונפל על אנפוי מן כ'סופא" (=כאשר שמע משה איך קנא כל אחד מהם את אשתו, והשקה אותה מי-סוטה בגלל שחשדו בו (=במשה), נפל משה על פניו מפני הבושה). ולכן אומרים חז"ל כתוב: "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה", ופרש רש"י, שמשה יצא מחוץ למחנה כדי שלא יחשדוהו עוד.

וצריכים אנו להבין. הרי אומרים חז"ל: "קרח, שפקח היה, מה ראה לשטות זו?" איך נחלקו על משה כל ראשי הסנהדראות, עד אשר חשדוהו **באשת איש**, והביאו על-ידי כך לחרבן עצום על עם ישראל, ומתו כחמישה עשר אלף מגדולי וטובי העם בעון מחלוקתם?

שני פירושים מצינו על-כך: פירוש אחד, אומרים חכמי ישראל, כי לאחר שאלדד ומידד התנבאו במחנה שמשה ימת ויהושע מכניס את העם לארץ, החלו קרח ועדתו לחשוד במשה **באשת איש**. שכן, ידוע שארץ ישראל אינה קולטת אנשים, **הפגומים** בבטית קדש. ועל-כן אין למשה זכות להיכנס לארץ, כפי שהתנבאו אלדד ומידד, שמשה ימת ויהושע מכניס את העם לארץ.

פירוש שני, אומרים המפרשים, שקרח ראה שמשה כפיכול "מתנשא" עליהם, כפי שאמר למשה "ומדוע תתנשא על קהל ה'", ובכך עובר הוא (=משה) על דברי חז"ל, שאסור **להתנשא ולהתגאות** על קהל ה', שכן, אמרו חז"ל (סוטה ד'): "כל **המתגאה** - ל'סוף (=בסופו) (הוא) נכשל **באשת איש**". וכן אמרו חז"ל (שם סוטה ד'): "כל **המתגאה** - כאילו בא על כל **העצמות**". לכן הסיק קרח לעצמו, שאם כך, ומשה מתנשא להשתרר ולהתגאות על ישראל, בודאי שגם נכשל (חלילה) **באשת איש**.

מכאן רואים אנו, שאנו למעשה חיים "בעלמא דשקרא (=בעולם השקר)". שכן, על משה רבנו - שעליו העיד ה' "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", וכן "...בכל ביתי נאמן הוא... - " אותו מאשימים קרח ועדתו שהוא **מתגאה ומתנשא** על ישראל, ועל-ידי כך הגיע חלילה לעבירה כל-כך חמורה של **אשת איש**. והם, קרח ועדתו, שכל מטרתם היתה **כבוד ונשיאות** על ישראל עוד אומרים למשה ולאחריו "רב לכם כי כל העדה כלם קדשים...". דהינו אנחנו הקדושים ואתה משה **המתנשא**... ובודאי **שהיצר הרע** עור וסמא את עיניהם להפוך את היוצרות, ו"צבע" להם את העבירה, כדי שיחשבו שהיא מצוה.

על-כן צריכים אנו להיזהר מאד בכבודם של גדולי ישראל, ואסור לנו להטיל חלילה דופי בתלמידי חכמים, שכן, רואים אנו, איך קרח ועדתו, נטרדו מן העולם על שהטילו דופי במשה רבנו ע"ה. "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם... ואת כל הרכוש"

על הכתוב (טז', לב) - "ותפתח הארץ את פיה" - אומרים חז"ל: מדוע עלה בדעתו של משה רבנו, אדון כל הנביאים, **הענו** מכל אדם, להציע לקרח ענש משונה שכזה - "ופצתה האדמה את פיה"? האם חסרים עונשים שונים ומשונים ולא רגילים, שמהם ניתן היה להוכיח לכל, שקרח נענש מן השמים?

אלא, אומרים חז"ל, כי במחלוקת קרח כנגד משה היה כאן תיקון לנשמת **קין**, שהרג את הבל, אחיו. שכן, אומרים חז"ל, כי ענין הגלגולים מוסיפים אמונה וחיזוק לאדם. שכן, בראותו שיש דין ושיש דין, ולמרות שהרוצח כבר נפטר ועבר מן העולם, ולכאורה מת בלי משפט ובלי ענש - הנה, למרות זאת, הוא מקבל את עונשו בעולם הזה, ברתתו שנית בגלגול, והנרצח עצמו יורד ונוקם את נקמתו מהרוצח. וזהו שכתוב בתורה: "שפך דם האדם - באדם דמו ישפך". כלומר, רוצח, אשר שופך את דם האדם, או

"באדם", על-ידי אותו אדם (=הנרצח עצמו), **דמו** שלו ישפך! וזאת, רק על-ידי כך שהרוצח והנרצח יבואו בגלגול, והנרצח ינקום את נקמתו ברוצח.

ואכן, ב"שער הפסוקים", מגלה לנו האר"י הקדוש איך נקם הבל את נקמתו **בקיץ** אחיו, שרצח אותו, ואיך תקן הבל את נשמתו של אחיו קיץ, על-ידי שהרג הבל את קיץ בגלגוליו השונים.

וכך אומר האריז"ל: הבל התגלגל **במשה רבנו**, ואילו **קיץ** התגלגל בשלשה גלגולים (שהרי ידוע שיש באדם שלשה חלקי נשמה, והם: נפש, רוח ו-נשמה): נפשו של קיץ התגלגלה באיש המצרי שהכה את האיש העברי. ועל-ידי זה שמשה הרגו – תקן **משה/הבל** את נפשו של קיץ. ואילו רוחו של קיץ נתגלגלה בקרח, ולכן התקנא קרח במשה, והתקוטט עמו. וכדי לתקן את מה ששפך קיץ את **דם** הבל אחיו, ונבלע **דמו** של הבל באדמה – נבלע קרח באדמה על-ידי **משה/הבל**. לעומת זאת, הנשמה של קיץ התגלגלה ביתרו.

והנה, מבואר במדרש רבה (ב"ר כב, ז), ש"תאומה יתרה נולדה עם הבל", ועליה התקוטטו קיץ והבל, וכל אחד רצה לקחתה לו לאשה, ומתוך כך קם קיץ אל הבל אחיו והרגו. וכדי לתקן פגם זה, שגזל קיץ מהבל את התאומה היתרה, הלך **יתרו** (שהוא **קיץ**) ונתן **למשה** (שהוא **הבל**) את צפורה בתו, שהיא גלגול התאומה היתרה.

ודבר זה נרמז גם בשם יתרו – לשון "יתר" – כדי לבוא לרמוז על התאומה היתרה, שגזל הוא מהבל אחיו בגלגול הקודם. (יתרו ידע שהוא גלגול של קיץ, ואילו משה הוא גלגול הבל, ורמז על-כך למשה רבנו, כאשר בא אל המדבר לקבל את התורה: "**אני חתנך יתרו** בא אליך" – ראשי תיבות "אחי", לומר לו: אני אחיך קיץ מהגלגול הקודם).

ועתה יובן מנין ידע משה לבחור לקרח דוקא ענש כזה – "ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם... וירדו חיים שאלה" – כיון שמשה ידע שקרח הוא גלגול קיץ, אשר הרג את הבל. ולכן, כנגד מה שאמר ה' לקיץ (בראשית ד' י') – "מה עשית? קול דמי אחיך (**הבל**) צעקים אלי מן האדמה... אשר פצתה את פיה...". – נענש **קרח** "ופצתה האדמה את פיה" ובלעה אותו. וכנגד "קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה" – נענש **קרח**, שהוא **צועק** כל הזמן מתוך האדמה: "משה אמת ותורתו אמת".

וזהו שרמז הכתוב בתורה, לאחר שקיץ הרג את הבל (שם, פסוק כד): "כי שבעתים יקם קיץ". "יקם" ראשי תיבות: **יתרו, קרח, מצרי** – שהם שלושת הגלגולים של **קיץ**, ורק אחריהם "יקם" קיץ – תהיה לו תקומה ותיקון על שהרג את הבל אחיו. (ומוסיף ואומר האר"י: הבל בגמטריה 37, וקרח בגמטריה 308. כשנחברם נקבל 345 – שווהי הגמטריה של משה – לומר לנו שמשה רבנו תקן את נשמות הבל וקרח). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, ויצא פרח ויצץ ציץ, ויגמל שקדים"

בימיו של הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל זצ"ל מאפטא, בעל ה"אוהב ישראל", נתפס יהודי אחד לעונות, והמיר את דתו, וכך עלה לגדולה בקרב הגויים, ונתמנה לשר במדינתו. פעם, בפרוס חג הפסח, ישבו השרים על מדוכת(=התחבטו בבצעת) הדם הנוצרי שהיהודים "צריכים לערבבו" בהכנת המצות. אמר להם אותו מומר יהודי: 'הרי אתם יודעים יפה מאד שאני שונא מאד את היהודים, שהם בני אומתי, אבל לא אוכל לשאת את עיוות הדין הזה, ויודע אני שהכל עלילת דם שקרית'. נתקבלו דבריו של אותו מומר על לב השרים, והם בטלו את מזימתם כנגד היהודים. כיון שנתגלגלה זכות על ידו, נהפך לבו לטובה, והוא התעורר לחזור בתשובה. ומיד נסע אל הצדיק מאפטא, אבל הצדיק גרש אותו מעל פניו. אולם המומר לא אמר נואש, והוסיף להטריד את הצדיק מאפטא, עד שיום אחד התרעם עליו הרבי, וקרא: 'צא מפה! ואם לאו – אפה אותך במטה'. תוך כדי דיבורו הפליט הצדיק מפיו, ואמר: 'כשם שמקל זה שבידי לא יצמיח פרי, כך אתה לא תחזור בתשובה...!' לאחר ששמע את דברי הצדיק, שכב המומר ליד מפתן חדרו של הצדיק, וילל בכי תמרורים כל הלילה. הבקר האיר, והנה פלא פלאים: הביט הצדיק מאפטא במטהו, והנה הוציא המטה פרח וגמל פרי...! הבין הצדיק שמשמים רוצים בתשובת המומר, ומיד צוה הוא להכניס את המומר לחדרו, וקבלו בסבר פנים יפות, ונעתר להורות לו דרכי תשובה...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קִרַח

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

עֲרַשׁ"ק כִּט' סִיּוֹן תִּשְׁע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 15:21)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמִים כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי" (טו' א')

אָמַר רַבִּי לְוִי: בְּ"רַב" בִּשְׁוֹר (=מִשָּׁה, שְׁאִמֵּר לְבַנֵּי לְוִי "רַב לָכֶם") – בְּ"רַב" בְּשִׁוְרוֹהוּ (כֶּךָ גַּם הַקַּב"ה אָמַר לְמִשָּׁה, שֶׁהִתְחַנַּן לְפָנָיו לְהִיכָנֵס לְאַרְץ "רַב לָךְ, אֵל תּוֹסֵף..."). וּמִי לֹא יִחַרַד עַל עֲמֻק הַדִּין הַנִּסְתָּר מִבְּנֵי הָאָדָם. שֶׁהָרִי, מִשָּׁה רַבְּנוּ – שֶׁנִּקְרָא "רַעֲיָא מֵהִימְנָא" (=רוּעָה נֶאֱמָן), שֶׁמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה – מִשָּׁה, רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁאִמֵּר: יֵאָבְדוּ מִשָּׁה וְאַלְף כְּמוֹהוּ, וְאֵל תִּנּוֹק צִיפּוֹרָן אַחַת מֵאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל" – וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן בְּלִשׁוֹן שְׁאִמֵּר לְבַנֵּי לְוִי "רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי" – כְּלוּמַר דִּי לָכֶם הַגְּדוּלָה שִׁישׁ לָכֶם, וְאֵל תִּבְקָשׁוּ יוֹתֵר. עַל מַלִּים אֵלּוּ נִתְּבַע מִשָּׁה, וְנִעֲנַשׁ קִשׁוֹת מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה! וְעַל כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהִתְחַנַּן לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ לְהִיכָנֵס לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהִתְפַּלֵּל 515 תְּפִילוֹת, כְּמִנְיַן "וְאֵתְחַנֵּן", עוֹנָה לּוֹ הַקַּב"ה: "רַב לָךְ, אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֱלִי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה" – כְּשֵׁם שֶׁאַתָּה אָמַרְתָּ לְקִרַח וְעֵדְתוֹ כִּי דִי לָהֶם מָה שִׁישׁ לָהֶם ("רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי"), וְאִין לָהֶם לְבַקֵּשׁ גְּדוּלָה יִתְרָה, כֶּךָ גַּם אַתָּה "רַב לָךְ" – אֵל תִּבְקָשׁ יוֹתֵר לְהִיכָנֵס לְאַרְץ, וְדִי לָךְ לְהִישָׁאֵר בְּמִדְבָּר...
לּוּמְדִים אָנוּ מִכָּאן, כְּמָה הַקַּב"ה מְדַקְדָּק עִם הַצְּדִיקִים – עַד תְּהוּם רַבָּה, וְכָל מִי שֶׁהוּא צְדִיק יוֹתֵר, הַקַּב"ה מְדַקְדָּק עִמוּ יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתִהִלִּים (ג', ג'): "וּסְבִיבֵי נִשְׁעָרָה מְאֹד". וּפְרָשׁוֹ חו"ל: "מְלִמֵּד (הַכְּתוּב) שֶׁהַקַּב"ה מְדַקְדָּק עִם סְבִיבֵי (=הַצְּדִיקִים הַקְּרוֹבִים אֵלָיו) כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.

"וְתִפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע אֶתְּם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרַח וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ" (טו' לב')

הַעִיר עַל-כֶּךָ הָאֲדַמוּ"ר רַבִּי שְׁלוֹם רוֹקַח מִבְּעֵלִז: קִרַח וְעֵדְתוֹ נִעֲנְשׁוּ כָּאֵן מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה: הֵם חָטְאוּ בְּפִיָּהֶם – בְּהַשְׁמַעַת לִשׁוֹן הָרַע וּבְהוֹצָאת דְּבַר עַל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן – לְכֵן נִגְזַר עֲלֵיהֶם כְּעֵנֶשׁ: "וְתִפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ".
חו"ל אָמְרוּ עַל הַכְּתוּב: "וְתִבְלַע אֶתְּם וְאֶת בְּתִיָּהֶם... וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ": אֲפִילוֹ כְּבָסִים בְּיַד הַכּוֹבֵס, הֵיוּ מִתְגַּלְגְּלִים וּבָאִים, וְנִבְלָעִים עִם קִרַח וְכָל עֵדְתוֹ. וְאֲפִילוֹ מַחַט, שֶׁהִיָּתָה שְׂאוּלָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל נִשְׂאָבָה אֵף הִיא וְנִבְלָעָה בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה. רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חֲלָבוֹ אָמַר: אֵף שְׂמוּתֵיהֶם שֶׁל קִרַח וְעֵדְתוֹ פָּרְחוּ מִתּוֹךְ שְׁטָרוֹת וּמִסְמָכִים, וְנִבְלָעוּ בְּאֲדָמָה. אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: קִרַח נִתֵּן עֵינָיו בְּמָה שְׂאִינוֹ רְאוּי לּוֹ (=בְּקִישׁ לְעֲצֻמוֹ שֶׁרָרָה שְׂאִינָה מְגִיעָה לוֹ). מָה שֶׁבִּקֵּשׁ לֹא נִתְּנָו לוֹ, וּמָה שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ – לְקַחוּ מִמֶּנּוּ, וְכָל עוֹשְׁרוֹ נִבְלָע וַיִּרַד עִמוֹ שְׂאֵלָה.

"וְתִפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וְתִבְלַע אֶתְּם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרַח וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ" (טו' לב')

נִשְׂאֵלֶת הַשְּׂאֵלָה: אִם בְּנֵי אָדָם חָטְאוּ בְּמַחְלוֹקַת קִרַח וְעֵדְתוֹ – רְכוּשָׁם מָה חָטְאוּ? מְדוּעַ נִגְזַר עַל עֵדַת קִרַח, שֶׁהָאֲדָמָה תִּבְלַע גַּם אֶת בְּתִיָּהֶם וּרְכוּשָׁם הָרַב? אֵלּא – אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – אִילוּלָא הֵיוּ קִרַח וְעֵדְתוֹ בְּעֲלֵי רְכוּשׁ וּמְמוֹן רַב, אֲפָשָׁר שְׂלֵא הֵיוּ נִקְלָעִים לְמַחְלוֹקַת זו. שְׂכַבְרֵי אָמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם (מְשַׁלֵּי יח', כג'): "וְעֵשִׂיר יַעֲנָה עֲזוֹת" (=הַעֲשִׂיר מְשִׁיב לְזוּלַת בְּדַבְּרִים עֲזִים וְקִשִּׁים, בְּגִלְגָּל גְּאוֹתוֹ). יוֹצֵא מִכָּאן, שֶׁבְּתִיָּהֶם וּרְכוּשָׁם שֶׁל קִרַח וְעֵדְתוֹ הֵיוּ "שׁוֹתֵפִים" לְחָטְאֵם, וְגִרְמוֹ לָהֶם לִפְּוֹל לְתוֹךְ אֵשׁ הַמַּחְלוֹקַת. מִשׁוּם כֶּךָ גִּזַּר הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׂלֵא יְהֵא שְׂרִיד וּפְלִיט לְרְכוּשׁ זֶה, וְהוּא יִבְלַע עִמָּם בְּמַעֲמָקֵי הָאֲדָמָה.
"חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה" (מְשַׁלֵּי יד', א')

אָמַר רַב: אוֹן בֶּן פֶּלֶת, מִרְאִשֵׁי עֵדַת קִרַח – אֲשֶׁתּוֹ הִצִּילָה אוֹתוֹ. אָמְרָה לוֹ: מָה יוֹצֵא לָךְ מֵהַשְּׁתַּתְּפוּתְךָ בְּמַחְלוֹקַת קִרַח? אִם מִשָּׁה הָרַב – אַתָּה הַתְּלָמִיד, וְאִם קִרַח הָרַב – אַתָּה הַתְּלָמִיד!

אָמַר לָהּ אוֹן בֶּן פֶּלֶת: וּמָה אַעֲשֶׂה? עִמָּהֶם (=עִם עֵדַת קִרַח) הֵיִיתִי בְּעֵצָה, וְנִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם שְׁבוּעַת אֱמוּנִים. אָמְרָה לוֹ: שֵׁב בְּאַהֲלֶךָ, וְאֲנִי אֲצִיל אוֹתְךָ. הַשְּׁקָתָה אוֹתוֹ יֵין לְרוּיָהּ, עַד שֶׁהִשְׁתַּכַּר, וְנִפְלָה עָלָיו תְּרֻדְמָה. וְהִיא יִשְׁבָּה עַל פֶּתַח הָאֵהֶל, וּפְרָעָה שְׁעוּרֹתֶיהָ. וְכֶךָ, כָּל מִי שֶׁבָּא לְקִרְוֵא לְאוֹן בֶּן פֶּלֶת, כְּדִי לְהַתְּיַצֵּב כְּנֶגֶד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, רְאָה אֶת אֲשֶׁתּוֹ

(של און), פרועת השיער בפתח האהל, ומיד חזר לאחוריו. בין לבין, עד שהם הלכו ובאו, נבלעו קרח וכל עדתו, ובעלה און בן פלת ניצל. זהו שנאמר: "חכמות נשים בנתה ביתה" – זו אשתו של און בן פלת, "ואולת בידיה תהרסנו" – זו אשתו של קרח.

"ולשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה" (תהילים קב, כא)

דרשו חכמינו בתלמוד (סנהדרין קח), שלקרח ולעדתו יש חלק לעולם הבא, לפי שעליהם התנבאה חנה בתפילתה: "ה' ממית ומחיה, מוריד שאול ויעל" – כשם שהוא יתברך הוריד את קרח לשאול תחתית, כדי שיתקן את אשר פגם, כך הוא יתברך, לעתיד לבוא, יעלה את קרח, לאחר שזה יתוקן.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים קב, כא): "ולשמע אנקת אסיר" – ה' יתברך שומע "אנקת אסיר" – את קול תפילות קרח ועדתו, שהם אסירים בשאול, בתהום רבה, והוא יתברך יעלה אותם, לעתיד לבוא.

וכן, גם האר"י הקדוש אומר שלעתיד לבוא יתעלה קרח למעלה, ודבר זה נרמז בפסוק "צדיק כתמר יפרח" – סופי תיבות – קרח, לרמזו שקרח יפרח לעתיד לבוא, לאחר שיתקן, על-ידי הענש הגדול שקבל בשאול תחתית – ואז יזכה לחזור למעלתו הראשונה. ולא עוד, אלא שמעלתו תגדל יותר. שכן, מעלת הלויים לעתיד לבוא תהיה יותר ממעלת הכהנים. ועל-כך אמרו חז"ל: "שלום שלום לרחוק ולקרוב" – "לרחוק" אותיות "לקורח" (בכתיב מלא) – שהיה רחוק ונתקרב, ונתקן (=תקן את עצמו) על-ידי התשובה שעשה. "ובני קרח לא מתו"

כאשר מונה התורה הקדושה, בפרשת "פינחס", את משפחות לוי, היא מציגת את משפחת "הקרחי". ונשאלת השאלה, איך נשארה משפחה לקרח? שהרי הוא ובניו וכל אשר להם נבלעו באדמה בשעת המחלוקת שחלקו על משה ובניו? על-כך משיבה התורה הקדושה (במדבר כו, יא): "ובני קרח לא מתו", ורש"י מבאר: "הם (בני קרח) היו בעצה תחילה – ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה (בתוך האדמה)... וישבו שם". (ולאחר מכן יצאו משם והקימו משפחה).

יהודים יקרים שימו לב! בני קרח, שהיו שותפים למחלוקת, והיו אף מנותגי העצה לפתוח בה – כשפרצה המחלוקת הם חשו חרטה "והרהרו תשובה בלבם", ואמנם הם נבלעו באדמה, אך מאחר והתחרטו והרהרו בתשובה, נתבצר להם מקום גבוה שם, והם נצלו.

דבר זה מבטא את עצם כחה של התשובה: בני קרח, שהיו מיוזמי המחלוקת, והחטיאו את כל העם – כשעשו תשובה, ואפילו שהיה זה רק "הרהור של תשובה" בלב, ואף אחד לא ידע מכם, מלבד בורא עולם, ובכל זאת, בזכות אותו הרהור תשובה, נצלו מעונש המות שנגזר על עדת קרח, וזכו שיקרה להם גם מיוחד ש"נתבצר להם מקום גבוה", ויצאו משם חיים, ומהם נולדו שמואל הנביא ועשרים וארבע משמרות כהונה, ואפילו בספר תהילים נקבעו מזמורים, שאמרו אותם בני קרח.

מפאן אנו יכולים ללמוד קל וחמר: אם בני קרח, שחטאו חטא כה נורא, זכו להינצל ולהגיע למעלות נפלאות בזכות הרהור אחד של תשובה – על אחת כמה וכמה כשמדובר בנו, בדורנו, דור שבא אחרי הרבה דורות של יהודים שמסרו את נפשם למען שמו יתברך, והיו להם הרבה תורה ומעשים טובים – בודאי שאנו, בזכות דורות אלו, ועל-ידי חזרה בתשובה, נוכל להינצל גזרות קשות ולזכות לחיים טובים, ארוכים ומאושרים אמן. ויהי רצון שיתקיימו בנו דברי הרמב"ם: "סוף ישראל לעשות תשובה... ומיד הם נגאלין". (עפ"י הרבי מלובביץ).

"ותפתח הארץ את פיה..."

פעם באו אל הגאון "אור שמח" שני אנשים, בכדי לדון לפניו על חלוקת אדמה. האחד אומר - כלה שלי, וגם השני אומר - כלה שלי. לזה אין עדים, המוכיחים את בעלותו על האדמה, וכן גם לשני לא היו עדים. נסה הרב לברר של מי החזקה על האדמה ולא הצליח. לבסוף הציע להם הרב פשרה, שיחלקו ביניהם את אדמת המריבה, אולם שניהם לא הסכימו. מה עשה הרב? - אמר להם: ברצוני לראות את הקרקע שעליה אתם מדיינים, ומיד נסעו כלם אל המקום. כשהגיעו לשם התכופף הרב, ועשה עצמו פלוחש לקרקע, ואחר הטה את אזנו לעבר האדמה, כמקשיב לה. שאלו אותו האנשים: 'מה לחשת לקרקע?' - אמר להם: 'אמרתי לקרקע, שהנה שני האנשים הללו טוענים שאת כלך שלהם, כל אחד מהם טוען שאת שלו. שאלו אותו האנשים? 'ומה ענתה האדמה?' - 'האדמה אמרה לי' - ענה הגאון "אור שמח" - 'שהיא לא של אף אחד מכם, אלא נהפוך הוא - אתם שניכם שלה! שכן בבוא יום פקודתכם תקברו באדמה ותהיו שלה...'. הבינו השניים את הרמז, והסכימו להתפשר.

שבת שלום לכל ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

ערש"ק כט' סיון תשע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 21:15)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמִים כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה"

עַל הַכְּתוּב (במדבר טו', לב), "וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ", אומרים חז"ל: מדוע עָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, אָדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, הֶעֱנָנוּ מִכָּל הָאָדָם, לְהַצִּיעַ לְקֶרַח עֲנֵשׁ מִשׁוֹנָה שְׂכֹזָה – "וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ"? הָאֵם חֹסְרִים עוֹנְשִׁים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים וְלֹא רְגִילִים, שְׁמָהֶם נִיתֵן יְהִיָּה לְהוֹכִיחַ לְכָל, שֶׁקֶרַח נֶעֱנֵשׁ מִן הַשְּׁמִים?

תְּחִילָה, נִקְדָּים לְהִבְיֵא מָה שֶׁכָּתַב הַגֵּה"ק, בְּעַל הַהִפְלָא"ה, בְּסִפְר "פְּנִים יְפוֹת" ("אם כְּמוֹת"): הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבָּת פּח'): "וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחְתִּית הַהָר, אָמַר רַבִּי אֲבָדִימִי בַר חַמָּא בַר חַסָּא: מְלַמֵּד, שֶׁכֶּפֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵיהֶם אֶת הָהָר כְּגִיגִית (=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עָלֵיהֶם), וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם..."

וְהִקְשׁוּ ה' תּוֹסְפוֹת: לְמָה הָיָה צוּרְךָ לְכַפּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל הֵר כְּגִיגִית וְלְהַכְרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? הֲלֹא כְּבָר הִסְכִּימוּ מִרְצוֹנָם הַטוֹב לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאָמְרוּ: "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע"?

וְתִרְץ ה' פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר, כִּי מָה שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל מִרְצוֹנָם הַטוֹב הָיָה רַק תּוֹרָה שֶׁכָּתַב, שֶׁאֲפָשֶׁר לְקִימָה בְּנִקְל. אֲבָל תּוֹרָה – שְׁבַע־פֶּה, שֶׁהִיא אַרְוֶכָה מֵאָרֶץ מִיָּדָה, וַיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה חוֹמְרוֹת וּסְגִיגִים, לֹא רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל, וְלָכֵן כָּפָה עָלֵיהֶם הַקַּב"ה הֵר כְּגִיגִית וְהַכְרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמִקְשָׁה אַחַת.

תִּרְוִץ זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּמִדְרַשׁ תְּנַחְמוּמָא (נח', ג'): "אִם תֹּאמַר עַל הַתּוֹרָה שֶׁכָּתַב 'כְּפָה עָלֵיהֶם אֶת הָהָר, וְהִלֵּא מִשְׁעָה שֶׁאָמַר לָהֵן 'מְקַבְּלִין אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה? עֲנֵנו (יִשְׂרָאֵל) כָּלָם וְאָמְרוּ: 'נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע'... אֲלֵא אָמַר לָהֵן עַל הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, שִׁישׁ בָּהּ דְּקִדּוּקֵי מִצְוֹת קְלוֹת וְחִמּוּרוֹת, וְהִיא עֲזָה כְּמוֹת, וְקִשָּׁה כְּשֶׁאֹל קִנְאָתָהּ, לְפִי שְׂאִין לוֹמֵד אוֹתָהּ (=אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה), אֲלֵא מִי שֶׁאוֹהֵב (אֶת) הַקַּב"ה בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאוּדוֹ".

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְכָאן יְסוּד גְּדוֹל וְחָשׁוּב: מִי שְׂאִינוּ מְקַבְּלֵי עָלֵינוּ עַל תּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, נֶעֱנֵשׁ בְּכָף שֶׁהוּא נִקְבָּר חַיִּים (=בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים). כְּפִי שְׂרָאִינוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל לֹא הִסְכִּימוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, כְּפָה עָלֵיהֶם הַקַּב"ה אֶת הָהָר כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם: "אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם..." – דְּהִינּוּ, קְבוּרָה בְּחַיִּים תַּחַת הָהָר.

בְּדֶרֶךְ זֶה מְבֹאֵר ה' פְּנִים יְפוֹת" אֶת מֵאֲמַר חז"ל בְּגִמְרָא (שַׁבָּת קה'): "אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: כָּל הַמִּתְעַצֵּל בְּהַסְפְּדוֹ שֶׁל חֶכֶם, רְאוּי לְקוּבְרוֹ בְּחַיָּיו, שְׁנֵאמַר (יהושע כד'): 'וַיָּמַת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן עֶבֶד ה'... וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִבּוֹל נַחְלָתוֹ... מִצְפּוֹן לְהָר גִּעְשׁ'. (וּמָהוּא הֵר גִּעְשׁ?) מְלַמֵּד שְׂרָגֵשׁ (=הַסְתַּעַר) עָלֵיהֵן הָהָר לְהוֹרִיגוֹ".

שְׂכֵן, עֵיקַר גְּדוּלָתָם שֶׁל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה הוּא בְּכָף, שֶׁהֵם עֲמִלִים וּבְקִיאִים, בְּבִרּוֹר הַהֲלָכוֹת בַּתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה כָּאֵן בְּאָרֶץ. וְלָכֵן מִטַּעַם זֶה, כָּל הַמִּתְעַצֵּל בְּהַסְפְּדוֹ שֶׁל חֶכֶם, הַמְּבַרֵּר בִּירוּרֵי הַלְּכוֹת בַּתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, הָרִי הוּא מְגַלָּה בְּכָף שֶׁהוּא מְזַלְזֵל בְּכַבּוֹד הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, וְעַל-כֵּן רְאוּי לְקוּבְרוֹ בְּחַיִּים בְּאָרֶץ, כְּפִי שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: "אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם..." – תַּחַת הָהָר.

וּמַעַתָּה מְבוֹאֵר הֵיטֵב הַטַּעַם לְכָף שֶׁבָחַר מֹשֶׁה לְקֶרַח וּלְכָל עֲדָתוֹ עוֹנֵשׁ שֶׁל קְבוּרָה בְּחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה". שְׂכֵן, קֶרַח וְכָל עֲדָתוֹ חָלְקוּ עַל מֹשֶׁה, וּכְפָרוּ בַּתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה. וְהָרִי מֹשֶׁה רַבְּנוּ הָיָה רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְכָל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה, כְּפִי שֶׁשְׂנִינוּ בְּמִסְכַּת אַבוֹת (אבות א', א'): "מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִסְרָהּ לְיְהוֹשֻׁעַ, וְיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנְבִיאִים, וְנְבִיאִים מִסְרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְּנָסֵת הַגְּדוּלָה".

וְלָכֵן, כְּמוֹ שֶׁבְּמִתֵּן תּוֹרָה כְּפָה הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה עַל יִשְׂרָאֵל כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם, שֶׁאִם לֹא יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע־פֶּה – "שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם..." – כִּף נֶעֱנֵשׁוּ קֶרַח וְעֲדָתוֹ, שְׁנִקְבְּרוּ בְּחַיִּים, עַל שֶׁכְּפָרוּ בַּתּוֹרָה

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שְׁבַע־פֶּה. (אלה תכן דבריו המתוקים של ה'פנים יפות')

"וַיְדַבֵּר (מֹשֶׁה) אֶל קַרְח וְאֶל כָּל עֲדַתוֹ לֵאמֹר בִּקֶּר וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקִּדּוּשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו"

על הפתוב, "בִּקֶּר וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ", שואלים חז"ל, מדוע דחה משה את קרח ועדתו, וצוה לחכות עד הבקרה? שאלה זו שואל גם הרב"ק בעל ה"אמרי יוסף" זיע"א, מדוע אמר להם משה דוקא לחכות עד הבקרה ("בִּקֶּר וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ")?

ויש לומר, שהנה, מבואר בזהר הקדוש, שהאדם צריך להיות מבעלי חשבון הנפש, ובכל לילה קודם השכיבה צריך לפשפש במעשיו, ויתודה על המעשים הרעים שעשה, ויעשה תשובה עליהם. לכן אמר משה "בִּקֶּר וַיִּדַע ה'..." שכן, היה סבור שאולי בערב יפשפש במעשיהם ויעשו תשובה.

אלא שקרח ועדתו לא עשו כן. ומניין יודעים זאת? מהכתוב בפרשה. שכן, כמה פסוקים לאחר מכן כתוב "ויקהל עליהם קרח". וכתב רש"י שם, שהיו הולכים בדברי ליצנות כל הלילה, ולא היו ישנים כלל, ולכן לא פשפשו במעשיהם וממילא לא שבו בתשובה...

"העיני האנשים ההם תנקר?"

על חומרת ההסתכלות בעריות, כתוב בזהר הקדוש ("פקודי"), שיש מלאך/ממונה אחד מצד הטומאה, ושמו "פתות", ושמו זה נקרא על שום תפקידו, לפתות את האדם להסתכל בדברים האסורים (דברי נאוף וזנות).

והנה, אם האדם נכשל והתפתה לאותו ממונה, להסתכל בעריות, לאחר שאותו אדם מת ונקבר בקבר, בא אותו ממונה ומחזיר לו את נשמתו, נוטל את האדם ומשבר באכזריות את עצם העינים, ולאחר מכן נוטל את עיני האדם, ודן אותו בייסורים קשים ומרים.

לאחר כל זאת מורידים את אותו אדם לחדר אחד בגיהנום, שנקרא "בור", ושם מצויים אלפי ורבות של נחשים ועקרבים, שאוחזים באדם, ונושכים אותו, ומטילים בו את הארס שלהם...לא עלינו. וכל זאת קורה כאשר אין האדם שומר על עיניו, ועובר על "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

אבל אדם, השומר על קדושת העינים, ונזהר תמיד שלא להרים את עיניו אל הנשים כלל, מגיע להשגות רוחניות גבוהות, וזוכה לראות מסוף העולם ועד סופו. וזאת, כפי שמסופר על רבי מאיר אבוחצירה, שקדש את עיניו כל ימיו.

ומעשה שהיה כד הנה. בחור צעיר ממשפחה חרדית מהעיר לונדון נעלם ביום בהיר אחד, מבלי להשאיר עקבות. הזמן חלף, והיה חשש כבד לחיי הנער. ההורים פנו למשטרה ומצו כל צורת חיפוש אפשרית, אך למרות הכל, הבחור לא נמצא, ועקבותיו נעלמו.

בצר להם החליטו ההורים השבורים לנסוע אל הגאון הקדוש רבי מאיר אבוחצירה, שהיה אז בארץ ישראל, ולבקש את עצתו.

נטלו ההורים מעט חפצים, ויצאו לדרך. כעבור זמן מה הגיעו אל בית הרב, נכנסו אליו פנימה, ספרו לו את פרטי המקרה, ובקשו את עצתו. צערם נגע מאד ללבו של הרב. מה עשה הרב? בקש מעוזרו ניר ועט, והתחיל לשרטט על הניר מרובע, וכך אמר לאבא: "כאן אתה גר בלונדון". הרב משך קו מאותו מרובע, ואמר: "זה הרחוב שלך... זה הרחוב המקביל... הנה הרחוב הבא... ברחוב הזה, שהוא השלישי מביתך יש פנסיה. הנה השרטוט של הפנסיה שלה. דע לך אבא יקר, שבפנסיה הזו בקומה השלישית שבוי בנד, ואני מברך אותך שתצליח לשחררו בנקל".

האב ההמום הודה לרב, נפרד ממנו לשלום, ומיד שב לארצו, מהר למשטרה וספר להם שקבל מידע ממקור נאמן, שבו נחטף על-ידי מסיונרים, ונמצא בפנסיה שברחוב אלמוני בקומה השלישית. המשטרה בדקה את הדבר, והתברר שאכן כך היה - באותו מקום בדיוק היה הנער האבוד.

הסיפור הזה התפרסם באותו זמן, ועד היום הוא מכה גלים. שכן, הדבר לא נתפס בהגיון. הרי רבי מאיר אבוחצירה מעולם לא היה בלונדון! וגם אם הוא שמע פעם על המקום הזה, כיצד ידע במדויק על כל רחובות העיר? וגם, אם הוא שמע עליהם פעם, מהיכן הוא ידע היכן גר אותו אב? ומי גלה לו שקימת שם פנסיה? וגם, אם הוא שמע על הפנסיה, מהיכן ידע במדויק מאיפה נכנסים אליה? ומנין לו המידע הסודי שהילד נחטף ונמצא שם - נתון שהמשטרה המקומית לא ידעה?

שאלו את רבי מאיר אבוחצירה בעצמו, איך ידע הרב את כל הפרטים הללו? ענה להם רבי מאיר: "מי ששומר על עיניו בקדושה ובטהרה, יכול לראות למרחקים, מסוף העולם ועד סופו..." (כפי שמובא בגמרא

(חגיגה יב): "אור שברא הקב"ה ביום הראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו" (=יכול האדם לראות בו כל מה שמתרחש בכל מקום בעולם). כיון שהסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה, וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם (=החביאו), שנאמר: 'וימנע מרשעים אורם', ולמי גנזו? - לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר: 'וירא אלהים את האור כי טוב'"). שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:16

עֲרַשׁ"ק כֹּט' סִיּוֹן תִּשְׁע"ג (7.6.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:30 (ר"ת 21:15)

הַפְּטָרָה: "הַשְּׂמִים כְּסֵאִי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַהֲנֵה פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן לְבֵית לִוִי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים"

עַל הַפְּתוּב, "וַיִּדְבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל נְשִׂאֵיהֶם מִטָּה לְנִשְׂאֵי... וַיְהִי מִמֶּחֶרֶת... וַהֲנֵה פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן לְבֵית לִוִי... וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי ה' אֵל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ", מִפְּרֵשׁ "בְּעַל הַטּוֹרִים" דָּבָר פְּלֵא: "...אֵיטָא בְּמִדְרַשׁ, שְׁגַם* בְּמַעֲשֵׂה קֶרַח, בְּלַע מִטָּה אַהֲרֹן אֶת מְטוֹתֵם (=שֶׁל הַנְּשִׂאִים). וְכִשְׁהוֹצִיאוּ (הַנְּשִׂאִים "אִישׁ מִטָּהוּ") אִז תָּזַר וּפָלַט אוֹתָם (מִטָּהוּ שֶׁל אַהֲרֹן). וְלִכְךָ לֹא הוֹצִיאוּ (מְטוֹת הַנְּשִׂאִים) פָּרַח. וְעַל-כֵּן כְּתִיב 'וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת'. ("הַמַּטֹּת" חֶסֶר (ו'), לְפִי שְׁבַלְעָם (מִטָּה אַהֲרֹן)). מִבּוֹאֵר מִכָּאן, שְׁכַאֲשֶׁר בָּאוּ הַנְּשִׂאִים לְמַחֲרַת, כְּדֵי לְקַחַת אֶת מְטוֹתֵם, שֶׁהִנִּיחוּ לְמַשְׁמֶרֶת בְּאֵהֶל מוֹעֵד, רָאוּ שְׂמִטָּה אַהֲרֹן פָּרַח, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים". אוּלַם, כַּאֲשֶׁר בְּקֶשׁ כָּל אֶחָד לְקַחַת אֶת מִטָּהוּ, הִסְתַּבֵּר לָהֶם שְׂמִטָּה אַהֲרֹן בְּלַע אֶת מְטוֹתֵם. וְרַק עֲכָשְׁיוּ, כְּשִׁבְאוּ לְקַחַת אֶת מְטוֹתֵיהֶם, פָּלַט אוֹתָם מִטָּה אַהֲרֹן. (*מֵעֵין זֶה מְצִינּוּ גַם בְּמִצְרַיִם, כַּאֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ אַהֲרֹן אֶת מִטָּהוּ, וְזֶה נִהְפָּךְ לְתַנִּינִי. וְאִז, הִשְׁלִיכוּ גַם הַחֲרָטוּמִים אֶת מְטוֹתֵם וְגַם הֵם נִהְפְּכוּ לְתַנִּינִים. אוּלַם, מִטָּה אַהֲרֹן בְּלַע אֶת מְטוֹתֵם שֶׁל הַחֲרָטוּמִים, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיִּשְׁלַךְ אַהֲרֹן אֶת מִטָּהוּ לְפָנָי פְּרַעָה... וַיְהִי לְתַנִּין... וַיִּקְרָא גַם פְּרַעָה לְחַכְמִים וְלִמְכַשְׁפִּים... וַיִּשְׁלִיכוּ (הַחֲרָטוּמִים) אִישׁ מִטָּהוּ וַיְהִיו לְתַנִּינִים, וַיִּבְלַע מִטָּה אַהֲרֹן אֶת מְטוֹתֵם").

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין פְּלֵא זֶה. שְׁכַן, מִדּוּעַ בְּלַע מִטָּה אַהֲרֹן אֶת מְטוֹת כָּל הַנְּשִׂאִים?

וַיֵּשׁ לֹמֵר, שֶׁהַקֶּב"ה בְּקֶשׁ לְלַמְדֵנוּ בּוֹה יְסוּד גְּדוֹל. שְׁכַן, הֵן אֲמַת שְׂרַק מִטָּה אַהֲרֹן פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ, וְלֹא מְטוֹתֵם. אוּלַם, כַּאֲשֶׁר מִטָּה אַהֲרֹן פָּרַח, הִיוּ הַמַּטֹּת שְׁלֵהֶם בְּלוּעִים בְּתוֹכוֹ. וְלִכֵּן, נִמְצְאוּ לְמַדִּים מִכָּךְ שְׁלֵשָׁה יְסוּדוֹת חֲשׂוּבִים:

א. מִה שְׁפָרַח מִטָּה אַהֲרֹן הוּא בְּעִזְרַת כָּל שְׂאֵר הַמַּטֹּת שֶׁל הַנְּשִׂאִים, שֶׁהִיוּ בְּלוּעִים בְּתוֹכוֹ.

ב. כַּאֲשֶׁר פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן, פָּרַחוּ גַם שְׂאֵר הַמַּטֹּת, מִפִּיּוֹן שֶׁהִיוּ כְּלוּלִים בּוֹ.

ג. רַק כַּאֲשֶׁר נִפְרְדוּ הַמַּטֹּת מִקְדוּשְׁתּוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, שׁוּב לֹא פָּרַחוּ.

וּמִזֶּה לְמַדּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַח גְּדוֹל וְנִשְׁגָב: כַּשֶּׁאֲהֲרֹן הִכְהֵן עָשָׂה אֶת הָעֲבוּדָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה זֶה בְּעִזְרַתֵם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִשְׁפִּיעוּ עָלָיו מִקְדוּשְׁתֵּם. וּמֵאַחַר וְכֵן, הִנֵּה, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן אֶת הָעֲבוּדָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא רַק לְבַדּוֹ עָשָׂה אֶת עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, אֲלָא גַם יִשְׂרָאֵל הִיוּ עִמּוֹ, וְכֵאֵילוּ גַם הֵם עָשׂוּ אֶת הָעֲבוּדָה.

וְהַדְּבָר הַחֲשׂוּב בְּיוֹתֵר הוּא, שְׁכַאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל נִפְרְדִים מִקְדוּשְׁתּוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, דִּינָם הוּא כְּמוֹ הַמַּטֹּת, שְׁלֵאֲחַר שֶׁנִּפְרְדוּ מִמִּטָּהוּ שֶׁל אַהֲרֹן, שׁוּב לֹא פָּרַחוּ.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, קֶרַח וְעֵדְתּוֹ הִתְלוּנְנוּ לְפָנָי מֹשֶׁה, וְאָמְרוּ לוֹ: 'כָּל הָעֵדָה כְּלָם קְדוּשִׁים', וּמִדּוּעַ שְׁלֹא יְהִיָּה לָהֶם חֵלֶק וְנִחְלָה בְּעֲבוּדַת הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל בְּמִשְׁכַּן? וְזֹאת, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם... כָּל הָעֵדָה כְּלָם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכֶם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קַהֲלִי ה'?"

וַיֵּשׁ לֹמֵר, שֶׁהַקֶּב"ה עָשָׂה אֶת נִס פְּרִיחַת מִטָּה אַהֲרֹן רַק לְאַחַר שְׁבַלְעַת אֶת מְטוֹת הַנְּשִׂאִים, כְּדֵי לֹמֵר לְקֶרַח וּלְכָל עֵדְתּוֹ, שְׁלִכְל יִשְׂרָאֵל חֵלֶק וְשׁוֹתְפוֹת בְּעֲבוּדַת הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל. אוּלַם, כָּל זֹאת, רַק בְּתַנְאֵי שְׁלֹא יְהִיוּ נִפְרְדִים וּמְפוֹרְדִים מִמִּשְׁה וּמֵאַהֲרֹן, צְדִיקֵי הַדּוֹר.

"עֲשֵׂר שְׁמוֹר לְבַעְלִיו לְרַעְתּוֹ" (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

אָמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא, שְׁעֲשִׂירוֹתוֹ שֶׁל קֶרַח הִיא שְׁגֵרְמָה לוֹ לְרַדַּת לְבָאֵר שַׁחַת, וְעַל-כֵּן אָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ (קַהֲלַת ה'), (ב'): "עֲשֵׂר שְׁמוֹר לְבַעְלִיו לְרַעְתּוֹ".

וְכִמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (פְּסָחִים קִיט'): "אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינָא: שְׁלֵשׁ מִטְמוֹנוֹת הַטְּמִין יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם. אַחַת נִתְגַּלְתָּ לְקֶרַח. וְאַחַת לְאַנְטוֹנוֹנוֹס בֶּן אֲסוּרוֹס. וְאַחַת גְּנוּזָה לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא. (וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב) 'עֲשֵׂר שְׁמוֹר לְבַעְלִיו

לְרַעְתוֹ – אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: זֶה עוֹשֵׁרוֹ שֶׁל קֶרַח”.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׂכָן, מְדוּעַ סָבַב הַקַּב”ה כֶּךָ, שֶׁלְקֶרַח יִתְגַּלֶּה אוֹצֵר כָּל-כֶּךָ גְּדוּלוֹ?
נִרְאֶה לְבָאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלְפָנַי שְׁחָטָא קֶרַח וְקָם כְּנֶגֶד מִשֵּׁה רַבְּנּוּ, הִיתָה לוֹ נִשְׁמָה
גְּדוּלוֹהַ שְׁמֵאִירָה אֶת הָעוֹלָם, וּכְפִי שְׁמֵבִיא ”אוֹר הַחַיִּים” הַקְּדוּשׁ (קֶרַח): ”וְהִנֵּה, בָּא קֶרַח לְהַחֲלִיף עֲנֵפֵי הַקְּדוּשָׁה,
וּלְהַפְּךָ הַכְּהוֹנֵה מִמְּקוֹמָהּ, (וְעַל יְדֵי כֶּךָ) נִפְגְּמוּ עֲנֵפֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁבְּשֵׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהָיוּ כָּלֵן לְשִׁבְחָה... (שְׂכָן), בְּתַחֲלִילָה
הָיָה נִקְרָא קֶרַח ‘טְהוֹר’, בֶּן יֶצְהָר – שֶׁהָיָה מְאִיר לְעוֹלָם כְּצַהָרִים. בֶּן קָהָת – שֶׁהָיָה מְקַהֵה שִׁנֵּי כָּל (ה)רוֹאֵה גְּדוּלוֹתוֹ
וּמַעֲלָתוֹ. בֶּן לֵוִי – שֶׁנִּתְלָוָה מִיּוֹם לִידָתוֹ לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכִמְהָ מַעֲלוֹת. וְעַכְשָׁיו, הָעֲנָף עֲצָמוֹ, שֶׁנִּקְרָא קֶרַח,
נִפְגָּם, וְנִעֲשָׂה בּוֹ קוֹרְחָה”.

לְפִי זֶה נִרְאֶה, כִּי מֵה שֶׁסָּבַב הַקַּב”ה, שֶׁקֶרַח יִגְלֶה אֶת שְׁלִישׁ הַמַּטְמוֹן שֶׁל יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא, כְּדֵי לְהַעֲמִיד אֶת קֶרַח
בְּנִסְיוֹן שֶׁל עוֹשֵׁר, כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְהַתְעַלּוֹת בְּקְדוּשָׁה. וְלָכֵן, מִן הַשָּׁמַיִם הִטִּילוּ עַל קֶרַח אֶת הַנִּסְיוֹן לְהַתְקַדֵּשׁ וְלֹא
לְהַנּוֹת כָּלֵל מִכָּל הָעוֹשֵׁר הָרַב שֶׁמְצָא, כְּפִי שֶׁמְצִינּוֹ אֲצֵל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ מֶלֶךְ מִצְרַיִם לֹא נִתְפַתָּה מִכָּל
הָרְכוּשׁ הָרַב שֶׁהָיָה לוֹ. וְכֵן מְצִינּוֹ גַם אֲצֵל רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ (רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא), שֶׁזָּכָה לְעִשְׂרוֹת, כְּמְבוֹאֵר בְּגִמְרָא
(גִּיטִין נט’): ”מִיּוֹת מִשֵּׁה וְעַד רַבִּי (=רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ), לֹא מְצִינּוֹ תוֹרָה וּגְדוּלוֹהַ בְּמָקוֹם אֶחָד”. וְעוֹד אָמְרוּ חוֹ”ל
בְּגִמְרָא עַל אֲנִטּוּנִינּוֹס וְרַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ (בְּרִכּוֹת נו’): ”שְׁלֹא פָּסְקוּ מְשַׁלְּחָנָן לֹא צָנוֹן וְלֹא חוֹרֵת וְלֹא קִישׁוֹת, לֹא בִיּוֹת
הַחֲמָה וְלֹא בִיּוֹת הַגְּשָׁמִים”. (כְּלוּמֶר, שֶׁהָיָה לְרַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ, רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, שֶׁפָּעַר רַב טוֹב כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה).
וּבְכָל זֹאת הָעִידוֹ עָלָיו בְּגִמְרָא (כְּתוּבוֹת קד’): ”בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי, זָקַף עֵשֶׂר אֲצַבְעוֹתָיו כָּלִפִּי מַעֲלָה, (ו)אָמַר:
רַבְּנּוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שִׁיגְעָתִי בְּעֵשֶׂר אֲצַבְעוֹתֵי בְּתוֹרָה, וְלֹא נִהְיֵיתִי אֲפִילוֹ בְּאֲצַבְעַ קִטְנָה”.

וְלָכֵן, אִם קֶרַח הָיָה נוֹהֵג בְּמַטְמוֹן שֶׁגְּלָה כְּפִי שֶׁנִּהְיָ רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ, שְׁלֹא לְהַנּוֹת כָּלֵל מִכָּל הָרְכוּשׁ הַזֶּה אֲפִילוֹ בְּאֲצַבְעַ
קִטְנָה, הָיָה זֹכֵה לְמַדְרָגוֹת גְּדוּלוֹת וְנִשְׁגָּבוֹת...
אוּלָּם, כְּאֲשֶׁר לֹא הִצְלִיחַ לְעֲמוֹד בְּנִסְיוֹן שֶׁל הָעוֹשֵׁר, נִפְּל ”מֵאֲגָרָא רְמָה לְבִירָא עֲמִיקְתָּא”, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁקַע בְּתַאֲוֹת
הַמַּטְמוֹן שֶׁל עוֹשֵׁרוֹ הַגְּדוּל. וּמֵאַחֵר ו”עֲבִירָה גּוֹרֶרֶת עֲבִירָה”, רָדַף גַּם אַחֲרֵי הַכְּבוֹד, בְּרִצּוֹתוֹ לְהִיּוֹת הַכֹּהֵן הַגְּדוּל,
וְהַתְקִים בּוֹ מֵה שֶׁדָּרְשׁוּ חוֹ”ל, ”עֵשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ”.

”כָּל הָעֵדָה כָּלֵם קְדָשִׁים וּבְתוֹכֶם ה”

הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹאֵל סִירְקִיס הִדּוּעַ בְּכִינוּי הַב”ח (עַל סִפְרוֹ בֵּית הַחֵדֶשׁ, לְאַרְבַּעַת הַטּוֹרִים שֶׁל רַבְּנּוּ יַעֲקֹב בֶּן אֲשֶׁר)
הוֹכְתֵר בְּשַׁנַּת שַׁע”ט (1619) כְּרַבָּה שֶׁל קְרָאקָא, עִיר וְאִם בִּישְׂרָאֵל, וּבִירַת גְּאֻלְצֵיהַ הַמַּעֲרָבִית.
בְּאַחַד מִמְּסַעוֹתָיו בִּישׁוּבֵי הַמַּחְזוֹז נִזְדַּמְּן הַב”ח אֲצֵל רַב אֶחָד בְּעִירָה הַסְּמוּכָה לְקְרָאקָא. כְּדָרְכֶם שֶׁל תַּלְמִידֵי חַכְמִים,
הַחֲלוּ הָרַבָּנִים לְשׁוֹחַח בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אוּלָּם, לְמַגִּינַת לְבוֹ עֲמַד הַב”ח מִיד עַל הָעוֹבְדָה הַמַּצְעֵרֶת, שֶׁבַע־שִׁיחוֹ אֵינוֹ
מוֹצֵא יָדָיו וְרַגְלָיו בְּתַלְמוּד וּבְפּוֹסְקִים, וְאִף אֵינוֹ מְסוּגֵל לְפָסוּק ”שְׁאֵלַת חֲכָם” כְּדַת וְכִדִּין. הָרַפִּין עֲצָמוֹ הַב”ח לְעֵבֶר
מְאַרְחוּ, וְאָמַר לוֹ: סְבוּרָנִי, שְׁעֵלִינוּ לְעִשׂוֹת חֲלִיפִין בְּכִסְאוֹת הָרַבָּנוֹת. אֵתָה תִּשְׁמַשׁ בְּרַבְּנוֹת בְּעִירִי, קְרָאקָא, וְאֵילוֹ
אֲנִי אֲטוֹל אֶת כְּהוֹנֵת הָרַב בְּעִירָה שְׁלָךְ.

לְשַׁמְעַת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, נִתְפָּעַם לְבוֹ שֶׁל רַב הַמָּקוֹם עַל ה”מַחְמָאָה” שֶׁשָּׁמַע זֶה עֵתָה מִפִּי אֶחָד מִגְּדוּלֵי הַדּוֹר, וְלֹא
נִתְקַרְרָה דַּעְתּוֹ עַד שֶׁשָּׁאֵל אֶת הָאוֹרַח הַמְּכוּבָד: הָאֲמַנָּם סְבוּר כְּבוֹדוֹ שְׁעֵלִינוּ לְהַתְחַלֵּף בְּתַפְקִידֵי הָרַבָּנוֹת?
אֲמַת וַיְצִיבוּ! – הִשִּׁיב לוֹ הַב”ח בְּפָנִים רְצִינּוֹת – וְכָל זֹאת מִהֲטַעַם הַפְּשׁוּט, שֶׁבְּקִהִילָה שְׁלָנוּ בְּקְרָאקָא ”כָּל הָעֵדָה
כָּלֵם קְדָשִׁים...”. שְׂכָן, בְּתֵי הַמְּדַרְשׁ מְלֵאִים בְּתַלְמִידֵי חַכְמִים מְבַקֵּר עַד עָרַב, תַּלְמִידִים שֶׁהֵם לְמַדְנִים מוּפְלָגִים.
וּמִי שִׁישׁ לוֹ לְשִׁאוֹל ”שְׁאֵלַת חֲכָם”, אֵינוֹ מִתְקַשֵּׁה לְקַבֵּל פֶּסֶק הַלְכָה בְּכָל שְׁאֵלָה שֶׁל אִיסוּר וְהִיתֵר, וּבְכָל בְּעִיָּה שֶׁל
דִּינֵי מְמוֹנוֹת. וּפְיוֹן שְׂפָךְ, אֲפֶשֶׁר לְהוֹשִׁיב עַל כִּסֵּא הָרַבָּנוֹת בְּעִיר קְרָאקָא גַם מִי שֶׁלֹּא בָּקִי דֵי הַצֶּרֶף בְּתַלְמוּד
וּבְפּוֹסְקִים. אוּלָּם, בְּעִירָה הַקִּטְנָה הַזֹּאת לֹא מְצוּיִים כְּמַעֲט לְמַדְנִים וְתַלְמִידֵי חַכְמִים, הַבְּקִיָּאִים בְּתוֹרָה וּבְהַלְכָה. לָכֵן,
קִהִילָה זֶה זְקוּקָה לְרַב, שֶׁהוּא גְּדוּל בְּתוֹרָה, הַיּוֹדֵעַ לְהוֹרוֹת לִיחִיד וְלְצִיבוּר, וּמְסוּגֵל לְפָסוּק לְתוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם בְּכָל
שְׁאֵלָה וּבְכָל דִּין...
נָא לְשְׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן! שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

נָא לְשְׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!